

Senioru līdzdalības iespējas: Jēkabpils piemēri

Agita Pleiko,

MK un NVO Memoranda padomes locekle

«Vidusdaugavas NVO centrs» valdes
priekšsēdētāja

Memoranda padomes izbraukuma sēde

Jēkabpils, 2025.gada 3.septembris

Iespējas – 1

DALĪBA KOPIENĀS

- Lauku teritorijās
- Pilsētu apkaimēs
- Pašu senioru veidotas kopienas
- Senioru NVO
- Dalība Senioru skolu tīklojumā
- Dalība Latvijas Trešās paaudzes universitāšu asociācijā
- Potenciāla dalība iedzīvotāju padomēs

SENIORU KONSULTATĪVIE MEHĀNISMI (PADOME)

- LM Senioru lietu padome
- Kuldīgas novads
- Rīga (sociālo pakalpojumu konsultatīvā padome)
- Jēkabpils novads
- Ogres novads
- !!! Svarīgi pašiem senioriem iniciēt procesu par padomes izveidošanu un ar savu dalību pierādīt, ka tā ir nozīmīga!!!

Iespējas – 2

PROJEKTI

- Pašvaldību līmenī (200 – 1800 eur)
- Latvijas nacionālā līmeņa programmas:

LM, SIF programmas, kā NVO fonds, jauns grantu konkurss senioru skolām (13t-60t eur)

- Eiropas līmeņa programmas:

Erasmus+; INTERREG
Centrālās Baltijas jūras
reģiona u.c. (30t – 200t eur)

SENIORU NOMETNES

Iespējas – 3

Pieredzes apmaiņas:

Dalība forumos

Iespējas – 4

ZIEDOJUMU AKCIJAS, TO INICIĒŠANA; LABDARĪBA

- Ukrainas civiliedzīvotāju atbalstam:

konservi, nauda, drēbes, apavi, mēbeles, ēdiens – uz vietas;

Konkrētas lietas uz Ukrainu: termoveļa, zeķes, segas u.c.

- Adītas zeķes jaundzimušajiem
- Grāmatas

BRĪVPRĀTĪGAIS DARBS

- Nodarbību vadīšana DC
- Kafijas pauzes, cienasti pasākumos
- Dalība pilsētas svētkos
- Apkārtnes uzkopšana pie DC, puķu kastes
- Komunālo pakalpojumu rēķinu izdruka
- Senioru, kuriem ir lielas pārvietošanās grūtības, apciemojumi mājās
- Ielas kaķu aprūpe
- Pēc nepieciešamības – cits

Eiropas Savienības Atveseļošanas un noturības mehānisma projekts

Trešās paaudzes universitāšu tīkla izveide Latvijā sabiedrības vecākās paaudzes sociālās labklājības un drošības vairošanas interesēs

Līguma identifikācijas numurs ar SIF: 6.3.1.4.i.0/1/23/A/SIF/020

2023.gada jūlijs – 2025.gada septembris

BIEDRĪBA "VIDUSDAUGAVAS NVO CENTRS"

Projekta mērķis

Stiprināt senioru, cilvēku ar invaliditāti pusmūža vecumā un Latvijā dzīvojošo Ukrainas civiliedzīvotāju - senioru, kas bēg no kara savā valstī,

kā vienu no sabiedrības vismazāk aizsargāto grupu un nozīmīgas sabiedrības daļas,

interesu pārstāvniecību sociālās labklājības un drošības jomā pilsoniskajā dialogā ar publisko pārvaldi un lēmumu pieņēmējiem,

izveidojot un attīstot Trešās paaudzes universitātes tīklu Latvijā

Projekta partneri (14)

Biedrība «Vidusdaugavas NVO centrs» – vadošais partneris, projekta iesniedzējs

Biedrība «Kuldīgas senioru skola»

Biedrība «Latvijas senioru kopienu apvienība» (Rīga)

Biedrība «Baltā māja» (Līvāni)

Biedrība «Ikšķiles Senioru skola»

PROJEKTA LAIKĀ PIEVIENOTIE (9 biedrības):

«Ķeipenes Senioru skola»

«Jelgavas Senioru universitāte»

«Siguldas Senioru skola»

«Krāslavas senioru skola»

«Madonas Senioru skola «Pie kamīna»

«Jelgavas novada seniori»

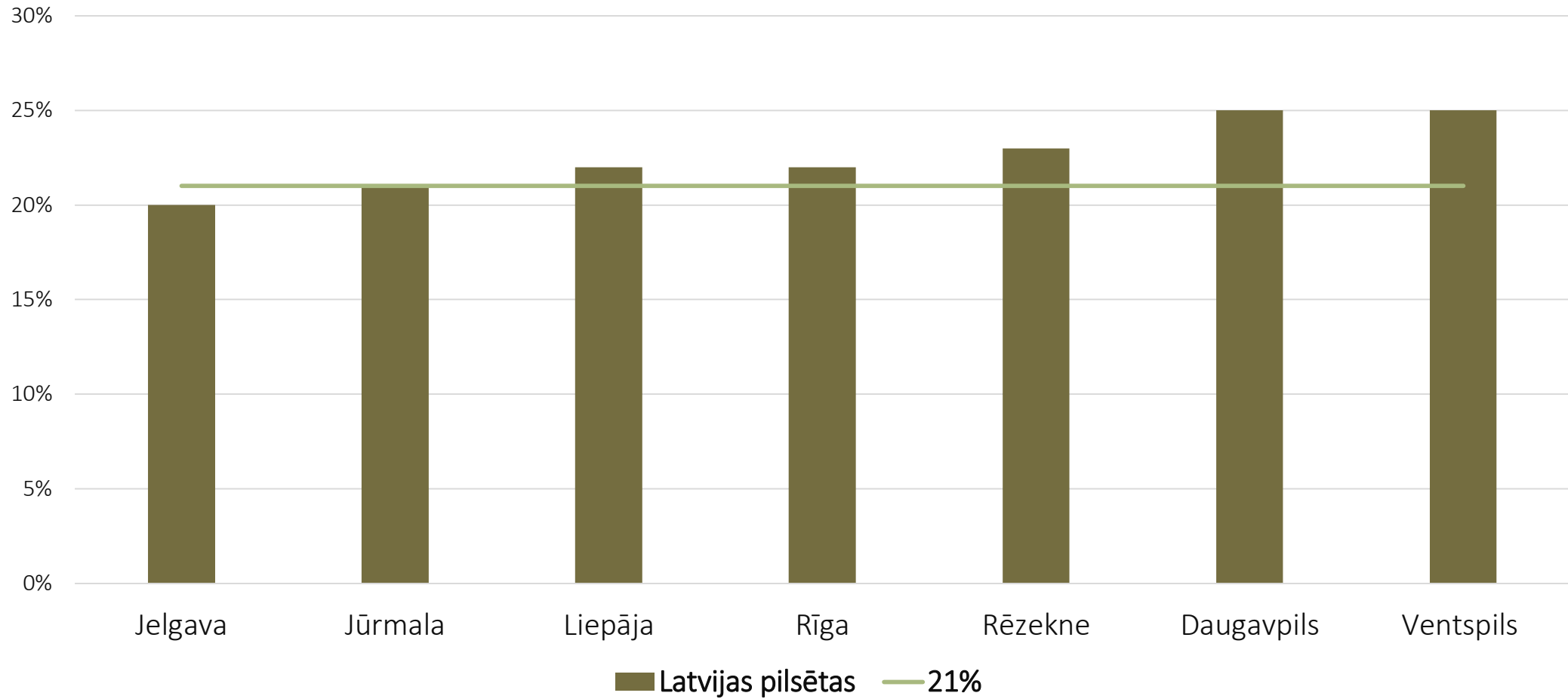
«Dobeles pilsētas pensionāru biedrība»

«Jaunpils reģionālās attīstības centrs «RATS»»

«Vecmāmiņas.lv»

Iedzīvotāju 65+ daļa Latvijas pilsētās 2024.g.sākumā (%)

Avots: autores aprēķini pēc Oficiālās statistikas portāla datiem

Sabiedrības novecošanās kā globāla problēma

Starptautiskais Madrides rīcības plāns novecošanās jautājumos 2002. (Madrid International Plan of Action on Ageing)

- *noteiktas prioritāri uzlabojamās jomas, izstrādājot un īstenojot sociālo politiku*
- *ANO dalībvalstīm ir regulāri jāziņo par to īstenošanas progresu (pēc 5 gadiem)*

Reģionālās īstenošanas stratēģija (Regional Implementation Strategy)

ANO Eiropas Ekonomikas komisijas reģionā

- 10 saistības Madrides Starptautiskā rīcības plāna novecošanās jautājumos īstenošanai

! Valstiski saistošs dokuments

Starptautiskā Madrides rīcības plāna novecošanās jautājumos

Reģionālās īstenošanas stratēģijas **6. saistība**, 44. - 54.paragrāfi (10. – 12.lpp.)

- Tradicionālā kārtība – izglītība, darbs, pensija - vairs nav derīga. **Izglītības sistēma** būs jāpielāgo, lai nodrošinātu elastīgu mācību procesu **visas dzīves garumā**
- Lai apmierinātu vecāka gadagājuma cilvēku **izglītības vajadzības**, ir nepieciešami īpaši sagatavoti kvalificēti **pasniedzēji**
- Pašiem **senioriem jābūt apmācītiem**, kā parūpēties par savu veselību un labklājību, kā arī iegūt noderīgas prasmes citās jomās
- Dalībvalstu iedzīvotāji šobrīd ir labāk izglītoti nekā jebkad agrāk, līdz ar to seniori ir potenciāls **resurss zināšanu un pieredzes apmaiņai**
- Šajā kontekstā būtu arī turpmāk **jāatzīst un jāatbalsta trešās paaudzes universitātes**. Vairākās valstīs tās ir pierādījušas sevi kā efektīvu instrumentu, kas veicina vecāka gadagājuma cilvēku līdzdalību un iekļaušanu sabiedrībā

Pirmā Trešās paaudzes universitāte – U3A (*University of Third Age*)

1973. gadā

Tulūzas universitāte, Francija

Sociālo zinātņu fakultāte

prof. Pjērs Vella (Pierre Vellas)

FRANČU MODELIS = U3A augstskolu paspārnē

U3A Eiropā – 50 gadu pieredze

1973:
Francija = sākums

1975:
Polija, Itālija, Spānija

1981:
Čehija
Lielbritānija

1985:
Vācija, Somija

1990:
Slovākija

1993:
Igaunija

1995:
Lietuva, Portugāle

2015:
Latvija
Krāslavas Senioru
skola

Mūsu aicinājums:

- Atzīt U3A par efektīvu instrumentu senioru sociālās drošības un labklājības vairošanai, **iekļaujot valsts atbalstītos pasākumos**
- Atbalstīt U3A ar valsts un **pašvaldību** budžeta finansējumu
- Izveidot **likumdošanas ietvaru** sabiedrības novecošanās seku mazināšanai
- «... jāpārskata visas politikas jomas, kas tieši vai **netieši skar seniorus**, jādefinē mērķi, uzdevumi, instrumenti un publiskie izdevumi katrā no tām atbilstoši aktīvās novecošanās būtībai un sagaidāmajai ietekmei.» (NAP 2021 -2027)

Dienas programma:

10:00 – 10:20 Pasākuma atklāšana, svinīgās uzrunas

10:20 – 11:35 Starptautiskie viesi: U3A (Universitāšu senioru kustība) pieredze Latvijā, Portugālē, Polijā, Lietuvā, Igaunijā

11:35 – 11:55 Latvijas U3A attīstība un nākotnes ieceres

11:55 – 13:00 Paneldiskusija: Seniors Latvijas politikā un sabiedrībā

13:15 – 14:20 Pusdienas un sadalīšanās 2 blokos:

Apaļā galda diskusija: "Senioru skolas kā Latvijas sudraba ekonomikas dzinējspēks"	16 dažādas radošās darbnīcas senioriem
--	--

16:15 – 16:45 Kafijas pauze, tīklošanās

16:45 – 17:30 Kopīgs priekšnesums ar Kuldīgas Senioru skolas ukuleļu orķestri un muzikāls pārsteigums

Pasākums tiek rīkots Trešās paaudzes universitāšu (U3A) jeb Senioru skolu kustības ietvaros, lai stiprinātu senioru mūžizglītību, pilsonisko līdzdalību un uzlabotu dzīves kvalitāti.

☎ 29 449 622

✉ info@vidusdaugavasnvo.lv

Senioru Festivāls tiek organizēts Atveseļošanās un naturības mehānisma projekta "Trešās paaudzes universitāšu tīkla izveide Latvijā sabiedrības vecākās paaudzes sociālās labklājības un drošības vairošanas interesēs" ietvaros, ko līdzfinansē Latvijas valsts, līg. Nr. 6.3.1.4.1.0/1/23/A/SIF/020

Lai sniegtās līdzdalības iespējas prasmīgi spētu izmantot, senioriem jābūt ziņošiem un aktīviem – un te mēs atkal atgriežamies pie U3A jeb senioru skolām, jeb Trešās paaudzes universitātēm, apliecinot to nozīmīgumu un nepieciešamību!

Paldies!

